

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

до Протоколу № 137
від 07 листопада 2023 року

В И С Н О В О К

**до проекту Закону України про внесення змін до
Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів
щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні
(реєстр. № 9319 від 23.05.2023)**

Комітет з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув на своєму засіданні проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні (реєстр. № 9319 від 23.05.2023), поданий народними депутатами України Д. Гетманцевим та О. Ковальчуком, і зазначає таке.

Головним комітетом з розгляду зазначеного законопроекту визначено Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики.

Згідно з пояснювальною запискою законопроект розроблений з метою забезпечення належного функціонування правового режиму Дія Сіті та адаптації його до умов воєнного стану в Україні.

Проектом Закону передбачається внесення змін:

- до Податкового кодексу України щодо уточнення особливостей оподаткування заробітної плати та (або) винагороди за гіг-контрактом спеціалістів резидента Дія Сіті;

- до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо уточнення особливостей розміру єдиного соціального внеску, що сплачується за спеціалістів резидента Дія Сіті;

- до Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», зокрема, щодо:

удосконалення особливостей звернення про набуття статусу резидента Дія Сіті та особливостей розгляду такої заяви,

доповнення особливостей щодо реєстру Дія Сіті з метою приведення у відповідність до вимог Закону України «Про публічні електронні реєстри»,

уточнення повноважень уповноваженого органу (в розумінні положень цього Закону) щодо формування та реалізації державної політики у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті,

визначення додаткових особливостей неможливості набуття резидентства Дія Сіті юридичними особами, прямим або опосередкованим власником часток яких є резидент держави-агресора;

- до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо уточнення категорій військовозобов'язаних осіб, що підлягають бронюванню, зокрема можливість бронювання військовозобов'язаних осіб, які є гіг-спеціалістами резидента Дія Сіті;

- до Закону України «Про освіту» щодо надання можливості гіг-спеціалістам під час виконання робіт та/або надання послуг за гіг-контрактом здобувати освіту за дуальною формою.

Станом на 07.11.2023 висновок **Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України** відсутній.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до тексту законопроекту в частині внесення змін до Закону України «Про освіту».

Водночас МОН України звертає увагу, що частиною сьомою статті 2 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» визначено, що особливості застосування до резидента Дія Сіті спеціальних умов оподаткування, день початку і день припинення застосування таких умов визначаються Податковим кодексом України.

Натомість в абзаці другому частини другої статті 6 законопроекту зазначено, що до заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті заявник може додати заяву про перехід на оподаткування як резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах. Також абзац другий частини четвертої цієї ж статті проекту змін до Закону викладено в редакції: «Вимоги до заяви про перехід на оподаткування як резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах встановлюються відповідно до Податкового кодексу України».

Міністерство цифрової трансформації України повідомляє про відсутність пропозицій та зауважень до зазначеного проекту Закону, а також звертає увагу на необхідності і доцільності його прийняття.

Міністерство фінансів України вважає, що прийняття проекту Закону реєстр. № 9319 дозволить удосконалити функціонування правового режиму Дія Сіті та підтримує прийняття запропонованих норм проекту з урахуванням висловлених у висновку зауважень.

Зокрема, Мінфін України звертає увагу, що виключення вимоги щодо середньооблікової кількості працівників та гіг-спеціалістів не менше дев'яти осіб із обов'язкових вимог для оподаткування за пільговою ставкою податку на доходи фізичних осіб доходів платника податку - спеціаліста резидента Дія Сіті та нарахування єдиного внеску у розмірі мінімального страхового внеску може призвести до зменшення надходжень до бюджетів податку на доходи фізичних осіб, а також надходжень єдиного внеску до бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування. При цьому вартісну величину

впливу запропонованих змін у частині податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску на показники бюджетів розрахувати неможливо, оскільки вона буде залежати від кількості спеціалістів резидентів Дія Сіті, на яких поширюватиметься пільговий режим оподаткування, та суми заробітної плати, яку буде виплачено зазначеній категорії фізичних осіб.

Мінфін України повідомляє, що в межах видатків за бюджетними програмами коштів на створення та функціонування реєстру Дія Сіті не передбачено. Пропозиції авторів щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття наразі відсутні. Також законопроект потребує доопрацювання відповідно до нормопроектувальної техніки в частині внесення змін до підпункту 170.14^{1.5} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу та до частини 14¹ статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», оскільки запропоновані зміни до вищезазначених положень можуть призвести до неоднозначного їх трактування.

Державною податковою службою України законопроект не підтримується.

ДПС України зазначає, що в умовах законопроекту при оподаткуванні на доходи фізичних осіб за ставкою 5 відсотків податок складатиме лише: за місяць - 2 343,60 грн та за рік - 28 123,20 грн.

Різниця між оподаткуванням податком на доходи фізичних осіб заробітної плати найманого працівника/винагорода гіг-спеціаліста новоствореного резидента Дія Сіті (за ставкою 18 відс. та 5 відс. в умовах проекту) складає за місяць – 6 093,36 грн та за рік – 73 120,32 грн, що є потенційними втратами бюджету внаслідок оподаткування відповідних доходів одного найманого працівника або гіг-спеціаліста, залучених новоствореним резидентом Дія Сіті, і потребуватиме визначення джерел покриття вказаних втрат бюджету.

Крім того, втрати Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування від розподілу єдиного внеску в умовах проекту складатимуть 8 837,84 (46 872,00 грн*22% - 1 474,00 грн) за місяць та 106 054,08 грн за рік на одного спеціаліста новоствореного резидента Дія Сіті, що негативно впливатиме на збалансованість бюджетів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування внаслідок зменшення надходжень від розподілу єдиного внеску та потребуватиме змін видаткової частини Державного бюджету України (у частині фінансового забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених пенсійними програмами, і дефіциту коштів Пенсійного фонду України).

Пунктом 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проекту передбачено, що цей Закон набирає чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем його опублікування.

Така пропозиція суперечить принципу стабільності системи оподаткування згідно з яким зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в

якому будуть діяти нові правила та ставки (підпункт 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Податкового Кодексу).

Національна академія наук України надає зауваження та пропозиції до законопроекту.

1. Щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Академія звертає увагу на те, що запропоновані проектом зміни передбачають надання пільг щодо оподаткування заробітної плати та/або винагороди за гіг-контрактом спеціалістів, а також щодо розміру єдиного соціального внеску резидентам Дія Сіті. Такі зміни можуть не відповідати вимогам до резидента Дія Сіті - а саме положенню, що середньооблікова кількість працівників та гіг-спеціалістів юридичної особи (у разі залучення) за підсумками кожного календарного місяця, починаючи з наступного за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менше дев'яти осіб. (п.3 статті 5 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»).

Правовий режим Дія Сіті створено з метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні, зокрема, для залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів (п.1 статті 2 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»). Для вирішення цих завдань спеціальний правовий режим Дія Сіті дозволяє компаніям-резидентам сплачувати податки та обов'язкові платежі за зниженими ставками, але за умов виконання вимог статті 5 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», зокрема, щодо створення нових робочих місць у сфері цифрової економіки.

Тому поширення податкових пільг на податкових агентів - резидентів Дія Сіті, які не відповідають важливому критерію набуття статусу резидента за чисельністю працівників, заважатиме вирішенню ключового завдання державного стимулювання розвитку цифрової економіки – створення нових робочих місць, особливо в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. А тому внесення запропонованих законопроектом реєстр. № 9319 змін до підпункту 170.14¹.5. пункту 170.14¹ статті 170 Податкового кодексу України, а також до пункту 14¹ статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» НАН України вважає недоцільним.

2. Щодо внесення змін до Закону України «Про освіту».

Запропонована у проекті Закону України зміна до пункту 10 статті 9 Закону України «Про освіту» уточнює зміст способів здобуття освіти за дуальною формою навчання. Її запровадження суттєво розширює межі практичної реалізації дуальної освіти, оскільки включає до неї навчання не лише на робочих місцях на підприємствах, в установах та в організаціях, але й навчання ІТ-фахівців за гіг-контрактами, що дозволяє врахувати сучасні умови здійснення господарської діяльності компаніями ІТ-індустрії.

Враховуючи необхідність розвитку дуальної форми навчання в Україні, вагоме значення висококваліфікованих кадрів у сфері інформаційних технологій та особливі умови праці ІТ-фахівців, НАН України вважає за доцільне підтримати зазначену зміну.

Водночас НАН України пропонує внести редакційне уточнення у формулювання частини 10 статті 9 Закону України «Про освіту» у такій редакції:
«Стаття 9. Форми здобуття освіти

...

10. Дуальна форма здобуття освіти - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях **на підприємствах, в установах та організаціях, а також під час виконання робіт та/або надання послуг за гіг-контрактом**, для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору».

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу розглянув проект Закону реєстр. № 9319 на своєму засіданні 06.11.2023 р. та пропонує Комітету підтримати законопроект за умови врахування зауважень Національної академії наук України.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Р. Грищука та заступника Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Завгороднього Д.В., Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій у х в а л и в:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні (реєстр. № 9319 від 23.05.2023), поданий народними депутатами України Д. Гетманцевим та О. Ковальчуком, прийняти за результатами розгляду в першому читанні за основу та доопрацювати до другого читання із врахуванням висловлених у цьому Висновку зауважень та пропозицій.

2. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, який визначено головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК